

SLOVENSKI NAROD.

Inhačja vsak dan svedči, izkušni nedelje iz praznika, ter valja po pošti prejemati za avstro-ugarske dežele na vse leto 15 gld., za pol' leta 8 gld., za četrst leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom na vse leto 18 gld., za četrst leta 8 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr na mesec, po 30 kr. za četrst leta. — Za tujje dežele toliko več, kolikor poština želenja.

Za omanila plačuje se od štiristopet petit-vrata po 6 kr., če se omanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvoče frankirati. — Rokopisi se ne vrčajo. — Uredništvo in upravljanje je na Kongresnem trgu št. 12. Upravljanju naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, omanila, t. j. vse administrativne stvari.

Zaradi jutrišnjega praznika izide prihodnji list v sredo, dne 9. decembra 1896.

Proračunska razprava.

Vsakoletna proračunska razprava nima v nastega pomena, kakor v parlamentarno vladavih državah. Dočim je drugod ta razprava nekak obračun z vlado, je pri nas, največ v sled parlamentove slabošti, le prilika, da posamične stranke pojasnijo svoje stališče glede vladnega sistema sploh, da razlože svoje pritožbe in svoje želje.

Pomen letošnje proračunske debate, katera se je začela v soboto, bude še manjši, nego v drugih letih, in to v sled splošnega političnega položaja. Z vlasti sicer ni nobena stranka zadovoljna, a tolake nezadovoljnosti tudi ni pri nobeni, da bi se bilo vlasti batiti za budget. Zbornica ga gotovo odobri in celo tiste stranke, katere se štejejo mejo opozicionalne, bodo skrbeti, da dobi vlasti večino. Razprava o proračunu je torej za vlasti le formalnega pomena, toliko bolj, ker ve, da je nobena parlamentarnih strank ne more delati posebnih ovir in sitnosti.

Pa tudi za stranke same bo letošnja proračunska razprava kaj majhnega pomena. Nobena niti ne misli, da bi vlasti tekom proračunske razprave razodela, kake namene ima za bodočnost, na katero stališče se misli postaviti in v katerem zmislu hoče voditi upravo. Vlasti prikriva to tako skrbno, morda tudi danes še sama ne ve, kaj stori po zvršenih državoborskih volitvah, saj je o izidu teh volitev vsako sklepanje sedaj nemogoče. Ni torej dvoma, da vlasti tekom proračunske debate ne odpne nobenega gumba svoje suknje, nego bo stranke mirili s povsem nedoločnimi in na nobeno stran vežčimi jo zagotovili.

Vzlic temu je neobhodno potreba, da tudi slovenski poslanci posežejo v proračunske razprave in tekmo te razprave navedo in utemelje na vse strani slovenske želje in zahteve. Le tistem se odpre, kdor trka; a kdor molči, za tistega se nihče ne meni! Molčati v budgetni debati, pomeni toliko, kakor odjenjavati od svojih tirjatev! Ne samo našim silno pozabljinim ministrom, nego tudi celemu parlamentu in občni javnosti treba v ime naroda klicati v spomin vedno resnično sliko o zatiranem

in nezakonitem položaju vsega slovenskega naroda. Tej slike se od jedne do druge proračunske razprave jemlje pravi utis tudi po tem, da dobiva osrednja vlada, da dobiva javnost od nam nepriznanih strani neresničnih in pristranskih informacij o naših potrebah in razmerah. Tudi zategadelj morajo poslanci skrbeti, da podajo vlasti pravo in živo podobo o teh razmerah in tako paralizujejo upliv dotednih informacij.

V tem času, ko grof Badeni mora skrbeti za sestavo večine v poslanski zbornici, daje pa posebno zadnja budgetna debata pred novimi volitvami priliko, da se konštatuje in dokazuje nesoglasje med objubljenimi in zagotovili ministrskega predsednika in med dejanci posamičnih ministrov, zlasti pravosodnega in naučnega ministra glede na razne težnje naše narodne politike. To nesoglasje je toliko, da mora podkopati vsako zaupanje v ministrskega predsednika, ako bi imel še nadalje dopuščati raznim članom kabine samovoljno početje glede nas. Takšne vlade bi Slovenci v bodoče niti najmanj ne mogli več podpirati. Zastopniki našega in hrvatskega naroda stojijo sedaj na pragu Badenijevega kabine. Povedo naj, da se težnje obeh narodov ne dajo ločiti od njunih poslancev: ali jih torej grof Badeni vzprejme z narodovimi zahtevami vred, ali pa ostanejo tudi poslanci zunaj bodoče večine. Kakšne so te zahteve, kolike so bile dosedaj prevare, to naj brezbvojeno in odločno naglašajo bodoče dni in tedne naši poslanci!

Državni zbor.

Na Dunaju, 5. decembra.

V včerajšnji seji rezpravljala je zbornica najprej o borznem davku, potem pa o Russovem nujnem predlogu, naj se dovoli svobodna kolportaža in naj se odpravi časniški kolek. Razprava o uredbi plač visokošolskih profesorjev in o Czartoryskega fidejkomisu je bila poslance takoj utrudila, da jih ni borzni davek kar nič zanimal. Zbornica je bila slabo obiskana, pozornost poslancev je bila tako majhna. Ko se je na galeriji pokazala cela vrsta zahodnih dekle, hernalških institutk, so poslanci, na čelu jih „parlamentni giger“ dr. Fournier, postali nekoliko živahnejši, a tudi to ni dolgo tra-

jalo, in zopet je zavladala prejšnja letargija. Da niso bili poslanci utrujeni, trajala bi debata gotovo več dnij, tako pa se je dognala v nekaterih urah.

Borza ima veliko grehov na vesti in zato misli vsakdo, da jo sme obsojati v pekel, tudi če o borznih rečeh prav nič ne razume. Tudi v današnji seji je bilo slišati o najobsežnejši nevednosti kažeče trditve, katere je finančni minister primerno zavrnil. Zakon se je naposled vzprejel z malimi premembami. Vlasti je dobila ž nujn nov vir dohodkov. Nasvetovano je bilo, naj stopi zakon 1. julija 1897. v veljavo, a zbornica je to odklonila in odločila, naj stopi v veljavo dva meseca po razglasitvi. Vlasti hoče čakati, da borzijancem volna vzraste, da bi se striženje izplačalo.

Potem je prišel na razpravo Russov nujni predlog glede kolportaže in časniškega kolka. Predlog je preračunan na teatraličen efekt, podan je bil zgolj iz spekulacije in z ozirom na bližajoče se volitve. Russ je vedel, da je dunajska socijalno-politična stranka namernavala začeti akcijo za to, da je Pernerstorfer sam hotel staviti tak nujni predlog, in tisti Russ, ki je 1. 1894. glasoval zoper tak nasvet, ga je zdaj sam sprožil!

Utemeljuje svoj predlog je reklo dr. Russ, da je svobodna kolportaža potrebna zlasti z ozirom na volitve, ker bi sicer agitatorji ljudstvo zapeljali, z odpravo časniškega kolka pa bi se razvilo časnikarstvo in imelo za posledico procvit papirne industrije.

Pravosodni minister grof Gleispach se je izrekel zoper nujnost, češ, da je svobodna kolportaža fundamentalno vprašanje sedanjega tiskovnega zakona, da se z dovolitvijo svobodne in neomejene kolportaže popolnoma izpodbjije objektivno postopanje. Gleda časniškega in koledarskega kolka, ki neseta državi 2.130.000 gld., jo dejal, da spada v resort finančnega ministra, da bo pa vlasti gotovo rada sodelovala, če pride predlog v odseku na razpravo.

Baron Dipauli je nasvetoval, naj se obdavčijo inserati, da se nadomesti odpadek, kateri nastane v sled odprave kolka.

Za mladočesko stranko je govoril dr. Pacak, kateri je opozarjal, da so prav tisti poslanci, ki so

Listek.

Josip Stritar.

(Prigodom njegove šestdesetletnice.)

Spisal Fran Govékar.

(Konec.)

III.

Pred tremi leti sem ga videl prvič. Bilo je to v „slovenskem klubu“, ki je zbirališe večine starejših dunajskih Slovencev in literatov. V „klubu“ se poje, igra glasovir, citra, včasih tudi tambura in pa — čita. Na „dnevnom redu“ je bilo čitati: Josip Stritar, Olga, novela v verzih.

Dvorana je bila že dubkom polna, a še vedno so dohajali stari in mladi Slovenci. Zmanjšalo je prestora, stolov, miz, in odpreti so morali še sednjo sobico.

Vsi smo bili že zbrani, samo Stritarja še ni bilo ... Nu, določena ura še ni odbila, ko se odpravata, skozi nje pa vstopi srednje velik mož šibke rasti, blehid lic, polne, dvopolovne brade s sivimi nitkami in bujnib, neznatno meliranih las. Prvo pa, kar sem zapazil na njem, je bilo njegovo veliko sivo, ostro, a nepopisno prijazno oko.

Po dvorani so zadoneli vekliki: „Živel, Stritar!“ in nekateri so ploskali; on pa je nejevoljno zamahnil z rokami, naj mirujejo. In naglo je odložil, podal brzo nekaterim svojo roko — ne le tri prste — v pozdrav, poklonil se z rahlim usmehom, pa sedel na prvi, najbližji stol ...

In ko je postal v dvorani tiho ... smrtno tiho je moralost postati, sicer Stritar ne more čitati! ... ko je mirovalo vse, prav vse, razgrnil je Stritar pred seboj višnjev zvezek ... vsi njegovi rokopisi so višnjevi ... odpril ga, pokusil pivo ter začel čitati.

Nekaj posebnega je Stritarjevo čitanje! Začne tiho, jedva slišno, njegov glas je skoro previsok, a mil, simpatičen, tvoje uho prijetno, preprijetno božajoč ... njegov glas je toliko lep, da se moraš siliti, da ne poslušaš le njegovega glasu ter ne pozabiš pri tem vsebine. Ta glas pa postaja krepkejši in odločnejši čim dalje čita; njegovo čitanje je živo dramatično, utisljivo. Kakor med mu tekō verzi, kakor med mu teče recitacija; zadere se mu nikdar. Vendar Stritarjeva govorjena slovenčina ni „salonska“, nego preprosta, narodna, ne afektirana, čisto dialektična. Zato pa je tem lepša, utis njegova čitanja tem celotnejši ...

In tako je je čital Stritar naglo jedno svojih najboljših in najoriginalnejših del, prvo novelo v verzih v slovenski literaturi ... Tedaj sem ga videl prvič, seznanil se pa nisem: odšel je skoro takoj po berlu.

Drugič sem bil v njegovi družbi, ko smo praznovali na Dunaji sedemdesetletnico Ivana Navratila. Znova nas je bila velika in vesela družba skupaj. Najbolj šegav in dovitpen pa je bil tedaj slavljenc. Sedeli smo za tremi dolgimi mizami, ki so bile postavljene v obliki podkve. Le tam zadej — v kotičku — je stala osamela mizica. In prav tja je sedel točno došli Stritar! — Tihi in skromno je sedel pri svoji časi piva — jedva ga je kdo zapazil! — pazljivo poslušal govor dr. M. Murka, konci njega pa pristopil k velikošolski mizi ter izročil snopič listov s pesnijo prigodnico: „Ivanu Navratilu za sedemdeseti god“. Potem pa je šel brzo k slavljencu, čestital mu kratko ter — izginil.

In še večkrat sem ga videl na slovenskih slavnostih: vedno je sedel skrit pri svoji mizici, z svojim stebrom mirem, tih, skromen in ponižen. Čim bolj ga puste na miru, tem veseljeh lic izgine takoj po koncertu. Poklonov, usiljivih nagovorov ali celo laskanja ne trpi od nikogar. Skromen v

danes predlog sprožili, na čelu jima dr. Russ, glasovali l. 1894. zoper jednak predlog. Govornik se je izrekel zoper Dipaulijev predlog in naznani, da bo njegova stranka glasovala za nujnost.

Na predlog posl. Schneiderja se je debata zaključila.

* * *

V današnji seji je zbornica najprej nadlejava razpravo o Russovem predlogu.

Za poljski klub je grof Dzieduszycki se izrekel za predlog, češ, še prorok ali apostol, ko bi prišel danes na svet, bi moral postati časnikar, ko bi botel storiti kaj koristnega za človeštvo. Nacionalec dr. Steinwender se je izjavil zoper svobodno kolportažo, pač pa za odpravo časniškega kolka, Hauck pa je zahteval, naj se podržavi anonsiranje.

Nekaj dobrih rečij je povedal Pernerstorfer, kateri je pravosodnemu ministru očital, da sploh nima volje kaj storiti. Na Nemškem je dovoljena svobodna kolportaža, tudi objektivnega postopanja tam ne pozna, a vzhod temu pišejo tudi radikalni listi povsem dostojno. Pri nas pa v naših razmerah mora politik postati nedostojen. Finančni minister je nedavno tega reklo, da ni patriotično, če se lastna domovina zapostavlja za inozemstvo. Patriot je tisti, kdor govoril resnico, kdor z vsemi silami dela na to, da se odpravijo sedanje razmere, vseled katerih je Avstrija prišla na tisti nivo, na katerem se nahaja Turčija. Če se izreče zbornica za predlog, mora skrbeti, da se tudi uzakoni in ne sme proračuna prej dognati, dokler se to ne zgodi.

Posl. dr. Russ je pravosodnemu ministru očital, da že leto dají okljubuje reformo tiskovnega zakona, da pa še vedno ni nič storil. Opravičeval je nadalje svojo stranko radi glasovanja in zboldel Mladočeh, da ne nosijo vladnega križa tako odkrito in pošteno, kakor so ga nosili levičarji za časa Plenerja.

Odgovarjal mu je dr. Kramar, a v polemiko je posegel tudi dr. Nitsche. Vprašanje, kdo je bolj vladen, Mladočeh ali Russova stranka, se v tej polemiki ni rešilo.

Levičar dr. Menger je govoril zoper podržavljenje inseriranja in podpirala sta ga dr. Scheicher in dr. Kraus.

Pri glascovanju je zbornica na kolportažo načašoči se del Russovega predloga odkazala tiskovnemu odsaku, na časniški kolek načašoči se del pa proračunskemu odsaku, določivši, da morata oba odsaka o predlogu poročati tekom 14 dni.

Zbornica je potem začela razpravo o državnem proračunu za l. 1897.

V imenu moravskih Čehov je govoril dr. Začek, kateri je reklo, da je tako karakteristično, kako se vse stranke branijo suma, da so vladne stranke, a hočejo vendar biti deležne vseh koristij, katere uživajo vladne stranke. Kak parlament je to, če se njega člani sramujejo suma, biti vladna stranka, a se vendar ne upajo, to vlogo odstraniti. Uzrok temu je, da imamo le nadri parlament in sedanje razmere se ne premene, dokler se ustavne uredbe ne postavijo na podlagu pravice, resnice in zgodovinskega stališča. Češko vprašanje je podro zadnja ministerstva in podere tudi sedanje, če se ne loti

vedenju, skromen v toaleti in skromen v besedah: tak je pesnik in pisatelj prvak, Stritar ...

In vendar se še nisem mogel osebno seznaniti z njim.

Sedela pa sva često v kavarni vsak pri drugi mizi, čitala sva iste časnike, podajala si celo slovenske liste iz roke v roko, a — poznala se misla.

Ko pa sem letos po leti potreboval nekih podatkov za „Lj. Zvon“, obrnil sem se pismeno do njega z vprašanjem: kdaj ga morem posetiti, ne da bi ga motil? — In dobil sem odgovor, da me pričakuje Stritar „s posebnim veseljem že prvo nedeljo popoldne“.

Stritarjeva hiša — lična vila z lepim vrtom — stoji daleč zunaj „mesta“. Peljati sem se moral s tramvajem skoraj pol ure potem pa še korakati dobro četrstinko! Dospel v vite, ki je obdana z železno ograjo, sem moral zvoniti. Odpirat mi je prišla prijazna mlada ženska.

„Ali je gospod profesor doma?“

„Dà, zgoraj v svoji sobi so!“

Torej v prvo nadstropje na zaprt hodnik z obešalniki za obliko in za — puško dvorcevko! —

njega rešitve. Del češkega vprašanja je moravsko vprašanje. Govornik je obširno pojasnjeval nenačrte razmere na Moravskem in očital vladu, da ni še nič storila, da jih odpravi.

Maloruski posl. Barwinski je opozarjal na gospodarske razmere v Gališki, pojasnil kulturne zahteve bukovinskih Malorusov in zahteval, naj se v posamičnih ministerstvih nastavijo referenti maloruske narodnosti.

Posl. dr. Luginja je izjavil, da njegova stranka ne bo nasprotovala, če se bo za Trst kaj storilo, ali tudi Trst ne sme pozabiti, da je samo četudi lep gumb na velikem plašču, kateri je last našega naroda in te monarhije. Tržaške razmere je v bodoče s tega stališča presojati. V Trstu se kopijo v nenavadni množini laški vrednostni papirji. Ako zahteva Trst druge železniške zveze z monarhijo, ima prav, a če bi iz svojega velikanskega imetja kaj storil zanjo, bi tudi ne storil nič napadnega. Pogoj vsakemu napredku ob Adriji je, da Trst ne sme imeti italijanskega značaja. Avstrijske vlade so storile veliko napako, ko so italijanski živelj protežirale.

Posl. dr. Gregorec je obdolžil nemškoliberalno stranko, od nje odvisna ministerstva in birokracijo, da so krivi § 19. drž. osn. zak. še vedno nima nikake veljave. Govornik je reklo, da ne pozna nobenega živečega slovenskega okrajnega glavarja v slovenskem delu Štajerske in Koroske, kjer biva več nego pol milijona Slovencev, najbrž ni dobiti niti kakega slovenskega okr. komisarja. V zadnjem času sta se vršila dva slovenska ljudska shoda; k jednemu je prišel neki mladi grof, k drugemu neki stari grof kot vladni zastopnik, ali nobeden ni umel slovenske besede. Neki sodni uradnik mora imeti slovar v rokah, kadar občuje s slovenskimi strankami. Nekega kmetja je povabil neki preiskovalni sodnik na Sp. Štajerskem kot pričo. Ker zna kmet le malo nemški, je prosil, naj ga sodnik v slovenskem jeziku zasliši. Sodnik ga je ozmerjal, rekši: „Kaj ste sem prišli, da bi hujskali? Jaz vas hujskanja že odvadim!“ (Čujte! Čujte!) Najboljše intencije ministerskega predsednika se morajo razbiti ob sedanjem birokratičnem materialu. Slovenci smo podrejeni štirim deželnim šefom, vse so nam nasproti, dva sta celo naša odkrita sovražnika, namreč tržaški namestnik in koroški deželnji predsednik. Dočim ti dež. šefi cesarju zveste Slovence zatirajo, rase vsled njih konivence irredenta italiana in irredenta teutonica. Na Štajerskem se je razvil tak kult Birmarcka, da ga mora vsak avstrijski patriot sosebno po hamburških razkritijih globoko obžalovati. (Pritrjevanje.) Slov. šolsko društvo je v Celovcu sezidalo slovensko ljudsko šolo. Prvo noč po otvoritvi so se razbila okna. (Klici iz vrst Mladočehov: Kakor pri nas) Takega pobalinstva ni noben Slovenec storil zoper številne šole nemškega Schulvereina. (Dr. Menger: Kaj pa je s spomenikom Anastazija Grúua?) To obžalujemo. (Klici: Mi tudi!) V Beljaku je nekdo kričal, ne da bi se mu branilo: Danes moram kakega slovenskega psa ubiti. To so simptomatični pojavi.

Vzhod temu je koroški deželnji predsednik poročal cesarju: Na Koroškem vrla popoln narodni mir! (Veselost.) Tudi v posameznih ministerstvih sedi preveč sovražnikov Slovencev. Baron Gautsch je v Odložim, potrkam, vstopim. Prišel sem v svetel salon, na pragu sosedajo sobice — profesorjeve pisarne — me sprejme Stritar: miren, skromen in ljubezniv.

„Jako me veseli, da ste prišli. Sedite . . . kar tu na zofo. Tako! — Pa dovolite, da Vas sprejemem po slovenski . . .“ in Stritar seže nskam ter postavi predme — na pisalno mizo — steklenico črnega vina in kruha, sira, svinjine.

In potem sva govorila, pila in znova govorila . . .

In čudno! Ni minilo še pet minut, ko sva bila složna v vsem, celo v sodbi o Zoli. Strmel sem, saj so smatrali Stritarja najhujšim nasprotnikom struje, katere se jaz držim.

„Zares, vesel sem, da se pojavljajo mej leposlovci talenti, pravi pisatelji . . .“

Naklonim se. „Gospod profesor, prosim, — a Vaše poslednje „pismo“ v „Ljub. Zvon“ . . . Vaša opomba o „francoskih lonicih“ . . . dovolite: vse Vas smatra za nasprotnika mojega peresa.“

„Kaj? — kdo? — Vaš nasprotnik? — Moj Bog, zoper me razumejo nalač napak, nalač robe! — In tako je bilo vedno, vedno. Kar sem reklo, pisal, storil, vse so mi preobrnili in . . . in . . .“

drugič naučni minister. Jugoslovani smo mislili, da se je v času neprostovoljnih počitnic nekoliko poboljšal. (Veselost.) A motili smo se. Imenovanje novega dež. šol. nadzornika za Koroško in novega učiteljiščnega ravnatelja dokazuje, da ta naučni minister ne spada v ministerstvo, čigar načelnik je očitno in slovesno, izjavil, da hoče napraviti mir mej narodi. Vse to velja v še večji meri o pravosodnem ministru. Ta je reklo o nekem mojem predlogu glede slabih razmer pri sodičih na Koroškem in na Štajerskem, da so bile vse navedbe le splošne dolžitve. V razpravi o justičnem proračunu dokažem z 200 vzgledi, da se je minister ali zmotil, ali se pa nalač ognil resnici. Pri porotnih sodičih v Celju in v Celovcu se še do danes ni čitala nobena slovenska obtožnica, pravni pouk se še ni nikdar vršil v slovenskem jeziku, ni se naredil še noben slovenski zapisnik in ni se izdala še nobena slovenska sodba. (Čujte! Čujte!) Ali so pol milijona duš broječi Slovenci teh krajev tako izredno posleni in paradiško nedolžni, (Veselost) da državni pravnik nikdar ne pride v položaj, postaviti kakega Slovencev pred sodišče, in so vsi lopovi, tatovi, goljufi, ubijalci in morilci le nemške narodnosti? (Veselost.) Pravosodni minister ima princip, slovenske uradnike iz Sp. Štajerskega na Kranjsko spravljati. Iz ministerstva je tudi iztisnil slovenskega uradnika in na njegovo mesto spravil protislovenskega agitatorja. Ako se majhen in nesrečen narod ojunači in zastavi, ne plašč se nobenih žrtev, vse svoje sile, da si zagotovi pravico do eksistence, tako je to vredno občudavanja in vzpodbuja k vztrajnosti. Tudi Slovenci bomo vztrajali, toliko bolj, ker se kaže, da se pravična naša stvar bližuje — zmagi. (Odobravanje.)

Razprava se je na to pretrgala in se bo nadaljevala v prihodnji seji, v sredo.

V Ljubljani, 7. decembra.

Odprava časniškega koleka. Že več let zahteva zbornica poslancev, da se odpravi časniški kolek. Vlada pa o tem noči ničesar slišati. Sicer pa tudi pri poslancih ni resne volje, odpraviti časniški kolek. Če bi gospodje bili res tako naudušeni za to stvar, bi iz proračuna izbrisali dotično postavko. S tem bi bil ta kolek odpravljen, kajti vlada nima pravice pobirati nobenega davka, katerega državni zbor ne dovoli. Dokler pa bode drž. zbor pustil v proračunu to postavko, moramo misliti, da večini ni resno na tem, da bi se časniški kolek odpravil. Časniški kolek donaša državi samo kaka 2 milijona goldinarjev, katere bi finančni minister že pogrešal. Pa še ta milijon bi dejanski ne odpadla. Stevilo listov bi se pomnožilo in država bi dobila več za časniške poštne znamke, poraba papirja bi se pomnožila in tudi to bi povišalo državne dohodke. Kar bi na jedni strani država bila na zgubi, bi na drugi pridobila. Časniški kolek se vzdržuje jedino za to, da se ne more prav razviti nezavisno časopisje. To je le neko omejenje tiskovne svobode.

Solnogaškim deželnim glavarjem bode imenovan klerikalec stolni kapitular Winkler, kateri v državnem zboru zastopa volilni okraj, kateri

Dalje v prilogi.

Stritar je hodil naglo in nemirno gor in dol po svoji sobici ter živahno agiral z rokami. Oči pa so se mu svetile jezno, užaljeno in otočno.

„Jaz, gospod profesor, poznajoč Vas, sem Vas smatral vedno za dobrega mi sodnika.“

„O, dobro, dobro. A pisal ne bom več, nič več . . . saj me nočjo umeti!“

Ah, bil je iskren z menoj, kakor da govoril s kolego iste starosti, iste veljave! Govorila sva veliko . . . tožila čez slovensko terzitovstvo, hinavsko moralistiko, zanikarno kritiko . . . govorila o Francozih, Italijanh, Rusih, — pomenovala se o svojih načrtih itd.

Po bliskovo mi je minilo popoludne. Ko pa me je spremil Stritar prav na ulico, vzel sem s seboj zavest, da imam v njem najboljšega zaveznika in svetovalca . . .

In poslej sva se sešla še večkrat na njegovem domu pri kupi vina, v klubu ali v kavarni. Tudi dopisovala sva si odkrito in navdušeno.

Moti se pa vsakdo, kdor meni, da Stritar res ne pisateljuje več!

Kaj li more ustaviti resničnega početa, da bi ne pisal več? Razočaranje, nehvaležnost, terzitovstvo?

rega je poprej zastopal dvorni svetnik Lienbacher. Dosedaj je bil deželni glavar liberalce Schuhmacher. Ker so pa klerikalci pri volitvah dobili večino, se mora klerikalcu umakniti. Nič mu ni pomagalo, da je bil pozdravil katoliški shod in je precej nagibal na klerikalno stran. Klerikalci hočejo imeti popolnoma svojega moža in vrlada je pripravljena ustreži njih željam.

Hrvatski sabor se sedaj posvetuje o novem zborničnem redu, s katerim se jako omeji svoboda govora in poveča oblast predsednikova. Ta premembra ima čiten namen zamašiti opoziciji usta. Posebno je zanimivo, da hočejo verifikacijo volitev izročiti posebnemu odseku. Odsek bodo o tem definitivno sklepal, sabor ne bodo več volitev poverjal. To ima svoje vzroke. Pri volitvah se na Hrvatskem mareskaj godi, kar ne marajo vladni privrženci, da bi se javno razpravljalo v saboru in potem po listih. Po novem zborničnem redu, bodo pa lahko samo vladne privržence volili v ta odsek, ki bodo potem že vse mej seboj naredili. Opozicija je seveda temu ugovarjala, a ni nič pomagalo. Še v to vladna stranka ni privolila, da bi se člani omenjenega odseka izkrebali, ne pa volili. Pri veliki večini, ki jo ima navadno vladna stranka v hrvatskem saboru, se jih pač ni batiti, da bi v odseku večine ne imela. Vladni privrženci se pa boje, da bi sploh kak opozicijalec prišel v ta odsek, in razkrival razne nepravilnosti, ki se gode pri volitvah.

Trgovinska pogodba z Bolgarijo je nekda že popolnoma dognana in se v kratkem podpiše. Največja težava je bila zaradi carine od čevljev in narejene oblike. Nапослед се je določila carina na 280 frankov od čevljev in 300 frankov od narejene oblike. Bolgarska vlada se sedaj baje takoj začne pogajati glede trgovske pogodbe z Rusijo in Anglijo. Z novimi trgovskimi pogodbami se oživi trgovina v Bolgariji. Surovine se bodo potem izvažale, ki se dosedaj niso mogle. Obrtuje pa pogodba najbrž ne povzdigne, ker se odpre tujim izdelkom bolgarsko trgovšče.

Zanimiva pravda se sedaj vrši v Berolinu. Že dolgo se je opazovalo, da je proti temu ali onemu ministru se začelo kaj pisati po listih in kmalu potem je moral odstopiti. Razkrivale so se tajnosti, katere morajo vedeti le osebe pri dvoru ali pa v visokih vladnih krogih. Ko je bil ruski car obiskal nemškega cesarja, se je poročalo, da so se dotične napitnice nekaj popačile in zopet so se visoke osebe obrekovale. Sedaj je državno pravništvo naperilo tožbo proti dvema časnikarjem zaradi te stvari. Namen tej pravdi je pa izvedeti one intrigante za kulismi. Pravda je že dognala, da berolinska tajna policija pri tem igra neko ne baš lepo ulogo. Policijski komisar Tausch je časnikarjem dajal na povelje nekih višjih oseb pojasnila. Policijski predsednik je pa prepovedal komisarju povedati može, za katere je deloval. Sodi se, da so visoke osebe pri dvoru. Vse te stvari pa prihajajo od tod, da cesar Viljem hoče sam vladati. Svojvoljno proti volji parlamenta postavlja in odstavlja minstre. Intrigantje pa znajo to porabiti, da se znebe te ali one nepovoljne osebe, očrnivši jo po listih. Hkrat pa delejo pri dvoru proti njej.

Na, mi je moč na svetu, ki bi me moga peč u izbiti pero iz roke! — Samo smrt, ki pa je ed ondot...

Zato pa tudi Stritar mora pisati in bo pisal, dokler ga ne objame bela žena...

Resnica pa je, da je Stritar truden od večnih bojav ter si želi sedaj od svojih rojakov le počaja, miru. Podnevanje na gimnaziju, naporno prirejanje in urejanje slovenskih učnih knjig, prevajanje delov sv. pisma za slavno družbo i. dr. mu pasti neveda le malo svobode za pisateljevanje. Vendar piše Stritar, da si dobimo kmalu še njegov VII. nvezek „zbr. spisov“, še vedno mnogo, zelo mnogo in pesniškega, i prozaičnega, i — dramatikega. To bodo povedano njegovim nasprotnikom v jese, pa v radost njegovih čestilcev.

IV.

Zadnji ponedeljek je bila cerkev „Maria-Treupolna“ — potrih dunajskih Slovencev: dvor, svetnikov, drž. poslanec, vseučiliških profesorjev, doktorjev, literatov, dam in „Slovenianov“.

Bili smo spremljevalci od vseh ljubljeneva Ivana Navratila na njega poslednji poti.

Jedva je mislilo leto, odkar smo se na njeni sedemdesetletnici še veselili njegove člnosti ter

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 7. decembra.

— („Edinost“) še sedaj ne miruje zastran Trstenjakove afere. Na uvodnem mestu je v nedeljo priobčila dolg dopis iz Ljubljane, kateri je brez dvojbe skovan v bližini dr. Gregoriča — soditi po tem, da je „zasoljen“ z njegovo interpolacijo v občinskem svetu, koje ni tako objavil noben drug list. Tudi „Slovenski List“, glasilo dr. Gregoriča ne! In to je karakteristično! „Slovenski List“ je za mir in slog, dr. Gregorič pa ali sam ali pa po svojih postreščekih skuša razburjati prav po nepotrebni javno mnenje! In tu ga nahajamo z „Edinostjo“ pod jedno odoje. Bog blagoslov! Ta zakon! Nam v Ljubljani ne dela skrbi. Če mislijo gospodje v Trstu, da se v Ljubljani res kaj krha, se bodo zopet zmotili, kakor so se že mnogokrat.

„Edinosti“, ki sedaj ve, da je bilo nespodobno pismo Trstenjakovo pisano pred suspenzacijo, in da je bilo ravno to pismo uzrok suspenzaciji, omenjamo samo še to le: se li gospodom v Trstu vidi v isti primerno, ako uradnik mestne hranilnice mirnim potom od svojih prednikov pozvan, da naj ta ali oni korak opraviči, ravno tem prednikom odpise! „po noči lahko spim, ali pa tudi kaj druga počenjam“? Roko na srce, in odgovorite nam jedenkrat odkritosrčno in brez navadnih tirad! Dopsitelju „Edinosti“ — „ki spada mej spoštovane ljubljanske kroge“ — pa očitamo pred vsem, da je župan odgovor na bržkone njegovo — dopisateljevo interpolacijo nalašč zavil. Župan Hribar namreč ni odgovoril z „morda“ in drugimi takimi nedoločnimi besedami, naravnost in v javni seji je pripoznal, da je bilo Trstenjakovo pismo nedopustno in da nikak urad ne more dopuščati, da bi smeli nižji uradniki predstojnikom taka pisma pisati in uradu ugled kvariti. Župan se je tudi izrekel, da je po njegovem mnenju suspenzacija upravičena bila. Čemu se torej resnica pači? Kar je v „Edinosti“ sumničenj, ki s predmetom niso v nikaki zvezi, o tem se že njo ne bodo prepirali, ki vemo, s katerega lonca so se te pomije zajele. Le tako naprej! Sumničiti, ne da bi se navajali kaki — fakti, to je najložje. In tudi spodobno je, posebno, če se ne imenujejo nikaka imena! V istini, tako so do sedaj ti „spoštovani krogi ljubljanski“ vedno postopali, in kakor vse kaže, hočejo tudi v prihodnje tako postopati! S tem si bodo brez dvojbe pridobili lepih uspehov — pri tržaški „Edinosti“, ali v Ljubljani ne! To vemo gotovo! Končno samo obžalujemo, da je gospod Trstenjak s svojim malo premišljenim korakom mestno hranilico ljubljansko in njene uzorne uradnike spravil v javno govorico, prav tako, kakor bi mej tem uradništvo ne bilo zadostne discipline. Uzorni so ti uradniki, to lahko očitno izrečemo, samo gosp. T. napravlja izjemo, za kar se pa ima dr. Vinku Gregoriču zahvaliti, o katerem se le čudimo, čemu da ni hotel sam preveriti odgovornega uredništva „Slovenskega Lista“? To je naša zadnja beseda o ti malenkostni zadevi!

— (Repertoar slovenskega gledališča.) Jutri se bodo predstavljali „Razbojniki“. Spis gelberga igral bo g. Pavlovski, Schweitzerja g. Vidmar, ostale uloge pa so v istih rokah, kakor pri zadnji predstavi te drame. V petek, due

se smejava njegovi neizcrpni segavosti... jedva pol leta je, ko je še predsedoval sloven. „klubu“ — čital je Stritar svoje „domače pesni“ — in sedaj leži že v rakvi nem, brezčuten mrzel!...

Tam v zadnji klopi, za vsemi kapacetetami pa je sedel mrklega obraza Stritar, Navratilov stari prijatelj.

Bog te živi, Bog pozdravi,
Stare mere poštenjak;
Mladodusni, sivoglavi
Belokrajinski očak!“

Tako ma je zapel že nedavno; a danes od meva po širni cerkvi grobni, srce in duš, mozek in kosti pretresajoči „Misere“ — solze ti siroma iziskajoča „Blagor mu, ki se spočije...!“

Kako nagla, strašna izprememba! —

In pokopali smo najstarejšega pisatelja na Dunaju... njegovo dedičino pa je prevzel pokojnikov pobratim: Jos. Stritar. —

„Slovenija“ slavila je v petek, 4. dec. t. I. šestdesetletico svojega najodličnejšega častnega člana in sedanjega najuglednejšega literata. „Slovenijanska“ slavnost je pokazala svetu, da lažejo oni, ki trde, da nema Stritar z mladino nobene zvez-

11. t. m., se bodo prvič predstavljala za naše razmere lokalizovana češka narodna igra „Seljanka“ („Vojvarka“) v kateri bodo glavni ulogi igrala gdč. Terševa in g. Inemann. Tekom meseca decembra prideva na vrsto operi „Norma“ in izvirna slovenska opera V. Parme „Ksenija“ pripravljene pa so tudi še opere „Čarostrelec“, „Prodana nevesta“ in „Janko in Metka“.

— (Promenadni koncert v „Narodnem domu“.) Za koncert, kateri se bodo vršili jutri po poludne ob štirih v televadnici „Narodnega doma“, opaža se v občinstvu mnogo zanimanja, kar belježimo s tem večjim zadovoljstvom, ker je dohodek koncerta namenjen siromašnim barjanom, ki so tudi letos vsled povodnji trpteli veliko škodo in se vsled tega nahajajo v velikih stiskah. Poleg umetniškega užitka imeli bodo torej obiskovalci koncerta tudi prijetno zavest, da so storili dobro delo.

— („Narodni dom“.) Te dni se je otvorila „damska soba“, kjer se bodo redno ob nedeljah shajale narodne dame. Soba je tako elegantna, na razpolaganje pa je tudi dovolj časnikov, zlasti časnikov za dame. Želeti je, da bi narodne dame prav marljivo obiskovale „damsko sobo“, da bi ta postala nekako središče narodnega ženstva ter da bi se iz nje širil upliv na vse narodno in socijalno življenje v našem mestu.

— (Stritarjev večer) katerega je priredilo slovensko akad. društvo „Slovenija“ na Dunaju, je sijajno vzpel. Natančneje poročilo priobčimo v prihodnji številki.

— (Čitalnica ljubljanska.) Odbor je v svoji včerajšnji seji sklenil, da se ima že napovedani družbinski večer za 12. dan t. m. opustiti, ker je drugih veselic preveč in bi se bilo batiti, da bi bila ta preslabo obiskana. Mesto tega večera se napravi v predpustnem času jeden plesni večer v „Silvestrov večer“ v malo dvorani z nekaj programom.

— (Miklavžev večer „Sokola“ ljubljanskega.) prvi, ki ga je društvo priredilo v novih prostorih „Narodnega doma“, se je obnesel v vsekm obziru. Dvorana je bila popolnoma zasedena in je posebno mnogobrojna nežna mladina nestrenno pričakovala nastopa Miklavževega. Slavni kvartet „Ilirija“ in vojaška godba pod vodstvom g. kapelnika sta izvajala vzpored na splošno zadovoljnost. Vse točke „Ilirije“ je občinstvo pozdravljalo z burnim ploskanjem. Istotako je ugajal vzpored godba, posebno soli na rog in celo s spremljivanjem harfe. Miklavž v njegovo spremstvo sta bogato obdarila navzoče najmlajše zastopnike narodnega življa ljubljanskega, nadobudno našn mežno mladino.

— (Šent Jakobsko Trnovsaka ženska družnica sv. Cirila in Metoda) priredi v nedeljo, dne 13. t. m., ob 6. uri večer v klubovi sobi „Narodnega doma“ svoj občni zbor. Odbor vabi druženike k obilni udeležbi.

— (Domča umetnost) Pri gosp. Kellmanu na glavnem trgu izložena je lepa slika, predstavljajoča znanega slovenskega pesnika. Slika je dovršena in dela čast domačemu umetniku akad. slikarju gosp. Alojziju Šabici.

— (Stenski in notični koledar za leto 1897) je ravnokar izšel. Sestavljen je zelo lidno in praktično in se dobiva izvod po 25 kr., po pošti za 28 kr. pri založniku gosp. Antonu Zagorjanu v Ljubljani.

— (Glasbena Matica.) Moškega zbora „Glasbene Matice“ pevski večer bodo danes v svezcer v „Narodnem domu“. Razgovor bodo o poslovniku pevskega zbora in o plesu,

več, pa glasno in jasno dokazala narodu slovenskemu, da mladina še pozna ideale, ter da ni okužena po materialističnem ali celo indiferentističnem dubu, kar ji krivičao očitajo nekateri pretiranci.

Izvestno pa se je pridružil čestitkam „Slovenije“ i vse ostali slovenski narod poln hvaležnosti in priznanja... Kakor je skromen pesnik sam, tako skromno slavnost so mu priredili tudi veliko šolci. Najrajši bi še celo imel, da bi ga pustili povsem v miru. Tiba ljubezen in nemo priznavanje pesnikovih velikih zaslug: to je Stritarju največje vrednosti.

Take ljubezni in takega spoštovanja ga najuveri i pisek teh vrstic ter mu naj čestita s pravistimi besedami, s katerimi je čestital sam lani Navratilu:

Zdravo je in jedrovito,
Kar si pisal, kakor Ti,
Krepko vse in korenito,
Kar postaviš, to stoji!

Mnogo let še Bog ohrani
V slavo nam Te in korist;
Letos bodi, kakor lani —
Zelen „naše gore list!“

— („Bog, pamet in svoboda“.) Tat Josip Prek, ki je dne 2. t. m. zvečer vključen streljal z revolverjem na mestna policijska stražnika Josipa Herzoga in Nikola Vederina, pisal je stražnikom iz Viðma (Udine) pismo, v katerem jima naznana, da je srečno prišel v soinčno Italijo in da jima ostaja dolžnik za verižico in ključavnico. Tudi gostilničarja „pri Kranjcu“ v kolodvorskih ulicah se je spominjal v posebnem pismu. Na čelu tega pisma postavil je svoje geslo: „Bog, pamet in svoboda“. Mož se veseli svojega ubega in pravi dalje v pismu samozavestno „star vojskovalec, je ostal zmagovalec“. Ali Italija se Josipu Preku le ne združi varno zavetiče, ker javlja gostilničarju, da se preseli v „svobodno Švico“, kjer je že poprej več let preživel. Josip Prek je 30 let star in doma iz Šmartnega pod Šmarno goro. Bil je že večkrat kaznovan in je nevaren tat. Revolver, s katerim je streljal na stražnika, in okoli 50 gld. drobiža je ukradel posestnika Petru Korenčanu v Viždencu pri Horjulu.

— (Nezgoda.) Ivan Vidmar črkostavec pri Blazniku, je danes zjutraj na Karlovski cesti tako nesrečno na hodniku spodrsnil in padel, da si je prebil nos in izvil palec na levi roki.

— (Izpred porotnega sodišča.) V soboto bili sta pri tukajšnjem porotnem sodišču zopet dve obravnani. Pri prvi obravnavi sedel je na zatožni klopi 66 let stari delavec Janez Kunc iz Rovt, obtožen hudoletstva zažiga. Dne 11. novembra letos okolo osmih zvečer nastal je ogenj v kozolcu posestnika Jakoba Kunca v Osredku. Požar uničil je kozolec in šest vozov ter provzročil okolo 1500 gld. škode. Jakob Kunc sumničil je takoj svojega brata Janeza, da mu je zažgal kozolec, ker sta bila zaradi neke pravde v sovraštvo, in ker mu je brat vlastni pisal, da mu bode „na dveh krajinah zasmobil“. Dne 19. novembra ovadil se je Janez Kunc sam, da je zažgal bratov kozolec in priznal, da je domu grede okoli šestih zvečer pri kozolcu zažgal košček suhe gobe, jo zavil v robec ter jo vtaknil v slamo in praprot, in da je to storil iz osvete. Porotniki spoznali so Janeza Kunca krivim hudoletstva zažiga in sodišče odsodilo ga je na deset let težeje ječe, poostrene s trdim ležiščem v temni celici dne 25. oktobra vsakega kazenskega leta. — Pri drugi obravnavi bil je posestnikov sin Janez Pečar, iz Kranjske gore, ki je bil obtožen hudoletstva uboja v zmislu § 334 k. z. od obtožbe oproščen.

— (Obrtno gibanje v Ljubljani.) Tekom meseca novembra so od povedali, oziroma faktično opustili svoj obrt: Ocvirk Maka gostilničarski obrt, Tekave Ivana prodajo živil, Helfer Viljem fotografiski obrt, društvo „Narodna čitalnica“ gostilničarski in kavarnarski obrt, Pance Gregor pekarški obrt, Trošt France branjarjo, Mešeter Ivan gostilničarski obrt, Oblak Katarina prodajo sadja, Geltner Henrik gostilničarski obrt in Helfer Ignacij sobno slikarstvo.

— (Izgubljene reči.) Pri mestnem magistratu ljubljanskem bile so tekmo meseca novembra zglašene naslednje izgubljene reči: osem denarnic s skupnim zneskom 345 gld. in 9 kr., poštna nakaznica na 30 gld., zlata verižica, zlat prstan, palica s srebrnim ekonom, srebrna zapestnica, šestcevni revolver, zlata zapestnica in srebrna žepna ura z verižico.

— (Najdene reči.) Tekom meseca novembra bile so pri mestnem magistratu ljubljanskem zglašene, oziroma oddane naslednje najdene reči: Hranilnična knjiga, štiri denarnice s skupnim zneskom 22 gld. 53 kr., pompadour-torbica za dame, zimska sukna, menčkov, srebrna žepna ura, dva klobuka, črne blače, dežnik, 2 para rokovic, zavoj rjub, palica, ženski slaminik in zaboje steklenic.

— (Mestna hranilnica v Kranji.) Na Dunaji izhajajoči strokovni list „Oesterreichisch-ungarische Sparkassen-Zeitung“ ocenjuje v svojem listu od dne 28. novembra 1896, št. 48 dosedanje delovanje „mestne hranilnice v Kranji“ mej drugim tako: „Ta hranilnica deluje šele od 6. julija 1893 naprej in nje dosedanji razvoj dokazuje, da je bila nje ustavitev prava potreba; v kratkem času si je pridobila zaupanje prebivalstva in blagodenjno upliva na njegovo štedljivost. To se jasno razvidi iz napredka, ki ga kaže zavod pri ulogah: v I. poslovni dobi od 3. julija do 31. decembra 1893 dospele so uloge na 57.869 gld. 22 kr., v drugem poslovnom letu 1894 povišale so se uloge za 93.685 gld. 61 kr. na 151.554 gld. 83 kr. in napredovalo so v upravnem letu 1895 za 201.459 gld. 88 $\frac{1}{2}$ kr. na skupno sveto 353.014 gld. 71 $\frac{1}{2}$ kr. Pritok ulog naraščal je od leta do leta. Da se sme ta zavod nadrejati najlepše prihodnosti, jasno je pri tach uspehih samo ob sebi — Leta 1893. omejevalo se je na laganje hranilničnih zaklad na hipotečna posojila in na naloge v tekočem računu, leta 1894. označili smo nalaganje kot preudarjeno in hvale vredno, ker so hipotečna posojila stopila v ospredje in so znašala polovico vseh ulog, mobilne naložitve pa le malo polovico ulog. Leta 1895. pa je stanje hipotečnih posojil zopet napredovalo in se je za 53.260 gld. povzdignilo na 140.632 gld. 37 kr., ker pa je prirastek ulog znašal 201.459 gld. 88 $\frac{1}{2}$ kr., moral se je prebiteit ulog mobilne naložitve in zaradi tega pomnožilo se je stanje efektov za 49.382 gld. 50 kr. na 124.629 gld. 87 kr., in s posojili na efekte spopoljal se je nov kontor. Investovanje hranilničnih

kapitalov zasluži tem večje priznanje, ker je uravnanano tako, da hranilnica zamore vedno zadostovati eventualnim večjim zahtevam na hipotečni kredit, ne da bi bilo treba mobilne naloge zmanjšati toliko, da bi dobra naložitev hranilničnih zalog trpela ... Tekoče leto prineslo bo tej hranilnici kurzni dobitek, odpadlo pa bo skrbište čistega doneska kakor preteklo leto, in nadejati se je, da se bo tudi stanje rezervne začlade ugodno razvilo. To mi želimo odkritosrečno, želimo pa tudi ugodni razvoj tega mladega in prav razumno vodenega zavoda v vsakem črtu“. Mi se veselimo te laskave sodbe strokovnega lista s Kranjem vred.

— (Narodna čitalnica v Novem mestu) ima svoj letosni redni občni zbor v soboto dne 12. decembra ob 8 uri zvečer s sledenim vzporedom: 1. Nagovor predsednika, poročilo tajnika in blagajnika. 2. Volitev pregledovalcev računov. 3. Volitev novega odbora.

— (Zadnja deželnozborska volitev v mestni skupini celjski) se ni vršila v zmislu zakona, vsled česar so se dr. Dečko in tovarši pritožili na državno sodišče. Na to pritožbo je ministerstvo notranjih del podalo protisipis z dne 24. novembra, t. l. št. 7606, v katerem priznava, da je pritožba dr. Dečka glede 56 volilcev opravičena. Razprava o pritožbi se bo pri drž. sodišču vršila dne 21. januvarja 1897.

— (Grozna situacija) Pri Št. Ilju nad Mariborom so te dni, baš ko se je začel vlak pomikati s postaje, tri ženske skočile iz vlaka, tretja tako nesrečno, da bi jo bila kolessa gotovo zdrobila, da ni neki potnik iz vagona planil za njo in jo prijet za vrat ter potegnil v stran. Sprevodniki so pač dajali znamena, naj se vlak ustavi, a strojvodja tega pisanja ni slišal. Žena je visela pod desko, po kateri hodijo sprevodniki, dotični potnik jo je držal z jedao roko, z drugo se je sem držal za drog. Mož se je dvakrat podal v smrtno nevarnost, izpustil namreč drog in poskusil žensko potegniti izpod deske, a ni se mu posrečilo. Že jo je misli izogniti, ker so ga zapuščale moči, ko se je vlak ustavil.

— (Občni zbor akademičnega tehničnega društva „Triglav“ v Gradoči.) V soboto dne 5. decembra, je bilo slavnostno zborovanje v društveni čitalnici. Da je bila na dnevnem redu nenavadna točka, o tem je pričala številna udeležba. Povabilo se niso odzvali samo društveniki v polnem številu, bilo je pozdraviti i dobrodošlih gostov, ki so počastili zborovanje sè svojo prisotnostjo. Bil je res nenavaden v slovesen moment, ki je zbral slovensko akademično mladež; društvo „Triglav“ imelo je izvršiti častni nalog, ki si ga je bilo postavilo tekom zadnjih mesecev. Skazalo je možu veljaku največjo čast, ki jo more komu prikloniti, izvolilo je svojim častnim članom dičnega pesnika Antona Aškerca. Podpredsednik g. cand. jur. je z zgovorno besedo vtemeljil predlog, naj se imenuje Aškerč častnim članom društva „Triglava“. Povdarjal je zdravo jedro Aškerčevih poezij, povdarjal neumrljive, ogromne zasluge, ki si jih je pridobil z njimi Aškerč za svoj narod, pokazal zdrava načela, koja podaja Aškerč v svojih pesmih Slovencem. Na boj kliče pesnik, na boj zoper vse sovraje narodne, a ne na boj z jeklenim mečem, kar zlobno podtikajo njegovim poezijam fanatički kritikasti, nego na boj „z umu svitlim mečem“. Novoizvoljeni častni član Aškerč bodi zlasti akademični mladeži vzor neustrašnega, odkritosrečnega pravicoljuba, resnicoljuba in rodoljuba. Navdušeni klici „živo“ in „slava“ pa burno ploskanje je pokazalo, da je gospod govornik govoril navzočnikom iz srca. Z ogromno velenino, z vsemi glasovi proti jednemu izvolil se je gospod Anton Aškerč častnim članom akademičnega tehničnega društva „Triglava“. Zaključek slavnostnemu zborovanju bilo je vabilo gospoda društvenega predsednika na slavnostni komers povodom imenovanja gospoda Aškerca častnim članom Triglavovim v sredo, dne 9. decembra zvečer v hotelu „Resource“.

— (Razpisane službe) Mesto učiteljev na jednorazrednih v skupini v Toplem vrhu z letno plačo 450 gld. in prostim stanovanjem. Prošnje za obe službi do dne 20. decembra okr. šol svetu v Radovljici — Pri položajnih upravnih uradih na Kranjskem z dnem 1. januvarja 1897 mesto okr. komisarja z dohodki IX. čin. razreda, eventuelno tudi mesto deželnovladsnega koncipisa z dohodki X. čin. razreda. Prošnje d. dne 20. decembra predsedstvu deželne vlade v Ljubljani. — Mesto okrajsko sodnega sluge v Železni Kaplji, eventuelno pri kakem drugem okr. sodišču. Prosiljeli morajo biti večji slovenskega jezika. Prošnje do dne 26. decembra predsedstvu dež. sodišča v Celovcu. — Msto kancelista pri okrožnem sodišču v Ljubnem (Leoben), eventuelno pri kakem okrajskem sodišču. Prošnje do dne 28. decembra predsedstvu okrož. sodišča v Ljubnem.

— (Nesreča pri otroški slavnosti.) V Utrehtu je na Miklavžev večer velika ljudska slavnost. Čez kanal se capravi estrada, na kateri s zberom otroci iz clega, mesta in kamor pride od mesta najeti „Miklavž“ s svojimi spremjevalci. V soboto se je ta estrada podrla in mnogo otrok je padlo v vodo ter utonilo.

* (Baratierijevo opravičenje.) Lahko so sicer zaradi kolosalnega poraza pri Adovi na hrabrega beguna, generala Baratierija hudo kričali in ga postavili pred vojno sodišče, a odsoditi ga, se niso upali, boječ se njegovih razkritij. Baratieri živi sedaj v varnem zavetju, na Tridentskem, a kakor kaže, neče prevzeti nase vseh grehov drugih zaradi porazov v Afriki. V kratkem izide knjiga, katero je spisal o vojni v Abesiniji. Napoved, da izide ta knjiga, je v Italiji zlasti v krogih dolgorastih državnikov in literarjev obudila silen — strah. Najbrž bo posledica Baratierijeve knjige velik škandal.

* (Milijon v ječu) Armenksi milijonar Apik Undijan je bil radi veleizdaje obojen na tri leta v ječo. Tu je šele spoznal, kako moč ima „bakšiš“. Zapovednik državnega zapora mu je dal več sob svojega stanovanja na razpolaganje, od koder ima jetnik najlepši razgled, dovolil mu je tudi, da sme imeti posebnega kuharja, „izjemoma“ se tudi on in vse drugi uradniki odzovejo Apikovemu povabilu na obed, a dovoljeno je tudi Apikovim uradnikom, da prihajajo k svojemu šefu, da bi ta ne imel kakške škode kot literant za cesarsko vojsko.

* (Velikansko razburjenost) je te dni v Sofiji obudila mogočna detonacija, katera se je slišala po celem mestu. Na nekem javnem trgu je eksplodirala dinamitna bomba. Zavladala je občna panika. Policija je artovala mnogo oseb, a storilca ni bilo mej njimi. Vlada trdi, da so bomba vrgli oponzionalci, ti zopet pravijo, da je vlada atentat naredila, da bi mogla postopati zoper oponzionalne stranke. Škoda ni eksplozija nič naredila.

* (Ljubimci v kovčegu) V Parizu je neka Liza Pion živila z udovcem Matillonom. Te dni je srečala starega ljubimca in ga povabilo na čaj v svoje stanovanje. Povsem nepričakovano prišel je Matillon domov. Liza je svojega znanca zaprla v neki kovčeg in šla z Matillonom na sprehod. Prišedši domov, odprla je kovčeg in šla v njem svojega znanca mrtvega. Sodišče je Lizo Pion obdido na leto dni v ječo.

Darila:

„Kepa“ v korist Ljubljani Mestnemu magistratu ljubljanskemu došla so za prebivalce, ki so bili po potresu oškodovani, še sledenja darila v pismenskih znakih: iz Kranja 5 gld. 20 kr., iz Zagreba 4 gld. 4 kr., z Dunaja 7 gld. 15 kr., iz Ljubljane 2 gld. 90 kr., iz Hrvatske 2 gld. 5 kr., iz Ogerskega 2 gld. 50 kr., iz Dobrovnika 4 gld., od g. dr. Ipavca v Gradišču 1 gld. 85 kr., iz Prage 1 gld. 90 kr., iz Svetega Jurija 1 gold. 20 kr., iz Celovca 1 gld. 15 kr.

Za „Spodnještajerski jubilejski zaklad“ so darovali nadalje: Sl. občina Vrancska 40 kron; preč. g. Peter Erjavec, župnik v Trbovljah 20 kron; gg. dr. Jakob Pukl, koncipijent, posestnik na Dunaju 50 kron; Aleksander Orožen, c. kr. davkarski kontrolor v Rogatci 4 krone; preč. gg. J. Cajnkar, župnik v Središči 2 kroni; Martin Kragl, župnik v Polji 20 kron; slav. občina Sevnica 50 kron; 4 Sevnčani 1 krona 60 vin.; slav. občina Bočna 20 kron; sl. občina Št. Pavel pri Preboldu 50 kron; g. Norbert Zanier, trgovec v Št. Pavlu 20 kron; preč. g. Mha Plešnik, župnik v Št. Pavlu 6 kron; gg. Franc Cilinski 4 krone; Jože Potočnik, Martin Marinc, Janez Šejner, občinski svetovalci; Anton Rožaj, Andrej Martinc, Franc Fišer, Miba Matko Martin Stenovc, Matevž Golovc in Janez Hribar, občinski odborniki, po dve kroni; preč. g. Anton Fröhlich v Slatini 22 kron.

Brzojavke.

Trst 7. decembra. Močna visoka plima je preplavila vse obrežje in se razlila po sodnih ulicah.

Dunaj 7. decembra. Cesar se snide konec februarja na Kap Martinu s predsednikom Faureom, začetkom maja pa odpotuje v Petrograd.

Dunaj 7. decembra. Prvi sekcijski šef v železniškem ministerstvu hoče odstopiti in sicer zaradi govora finančnega ministra glede podprtavljenja severozapadne železnice. Včeraj je bil radi te zadeve grof Badeni pri cesarju, danes pa Wittek.

Atene 7. decembra. Veliko senzacijo obuja kraljevski dekret, s katerim se sklicujejo vse reserve in se ukazuje prireditev stalnega tabora pri Tebenu.

Berolin 7. decembra. Poslanik grof Eulenburg je dospel sem. Sodišče ga je na njegovo željo zaslilo. Izpovedal je, da je s Tauschem le uradno občeval, da mu je sicer preskrbel neko odlikovanje, da pa se ni zanimal za policijske reči, katere se niso njega tikale. Splošno se zmatra Eulenburgovo pojasnilo za popolnoma nezadostno. Tekom daljše obravnavane se je izvedelo toliko Tauscha kompromitirajočih stvari, da je sodišče dalo Tauscha artovali.

Proti revmatičnim bolečinam

uporablja se za vribanje bolečih telesnih delov
antirheumon lekarja Piccolija v Ljubljani
(Dunajska cesta), Cena steklenici 25 kr. 5 (3202—5)

— (Dobro domače zdravilo.) Mej domačimi zdrali, ki se rabijo kot bolečine tolazeča in odvodilna mazila pri prehlajenjih i. t. d., zavzema prvo mesto v laboratorju Richter-jeve lekarje v Pragi izdelani Liniment, Capsici comp. Cena je nizka: 40 kr., 70 kr. in 1 gld. steklenica in je vsaka steklenica zaznamovana z znanim rudečim sidrom.

Stev. 21. Deželno gledališče v Ljubljani. Dr. pr. 751.

V torek, dné 8. decembra 1896.

Razbojniki.

Zaloigra v petih dejanjih. Spisal Friderik Schiller. Poslovnil Josip Noll. Režiser g. Rudolf Inemann. Blagajnica se odpre ob 7. ur. Začetek točno ob 1/8. ur. Končno po 10. ur.

Cene prostorov so razvidne z gledaliških listov.

Prihodnja predstava bo v petek, dné 11. decembra 1896.

Seljanka.

Meteorologično poročilo.

Dezember	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo	Mokrina v mm. v 24 urah
5.	9. zvečer	730.0	— 4°1	sl. jijvzh.	oblačno	
6.	7. zjutraj	727.8	— 2°9	sl. jijvzh.	oblačno	10.0
—	8. popol.	725.1	— 0°5	sl. jzah.	oblačno	
—	9. zvečer	721.5	0°0	sr. jzah.	dež	
7.	7. zjutraj	720.5	7.2	moč. jzah.	pol. obl.	22.1
—	2. popol.	724.6	8.2	p. m. jzah.	skoro obl.	

Srednja temperatura sobote in nedelje — 5.2° in — 1.1°, za 4.9° in 0.7° pod normalom. Po noči od sobote na nedeljo dež in bahnje pāeno.

Dunajska borza

dné 7. decembra 1896.

Skupni državni dolg v notah	101	gld. 35	kr.
Skupni državni dolg v srebru	101	35	
Avtrijska zlata renta	122	70	
Avtrijska kronska renta 4%	100	80	
Ogerska zlata renta 4%	122	25	
Ogerska kronska renta 4%	99	15	
Avtro-ogerske bančne delnice	934	—	
Kreditne delnice	364	10	
London vista	119	90	
Nemški drž. bankovci sa 100 mark	58	85	
20 mark	11	76	
20 frankov	2	53%	
Italijanski bankovci	45	42%	
C. kr. cekini	5	68	

Dné 5. decembra 1896.

4% državne srečke iz 1. 1854 po 250 gld.	144	gld. —	kr.
Državne srečke iz 1. 1864 po 100 gld.	188	25	
Dunava reg. srečke 5% po 100 gld.	129	75	
Zemlj. obč. avstr. 4% zlati zast. listi	—	—	
Kreditne srečke po 100 gld.	199	75	
Ljubljanske srečke	22	75	
Budolfove srečke po 10 gld.	22	—	
Akcije anglo-avstr. banke po 200 gld.	152	30	
Tramway-društ. velj. 170 gld. a. v.	456	—	
Papirnatи rubeli	1	27%	

Tužnim srcem nazuanjam vsem prijateljem in znancem žalostno vest, da je naš ljubljeni oče, gospod

Anton Arko

gostilničar in pek

po dolgotrajni mučni bolezni, previden s sv. zakramenti, danes zjutraj ob 7. uru v starosti 77 let mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb dražega ranjencega bode v sredo, dne 9. t. m. ob 9. uru dopoludne. Truplo se pokopuje na župnem pokopališču v Ribnici.

Nepozabnega ranjencega priporočamo v molitev.

V Ribnici, dne 7. decembra 1896.

(3345) Žalujoci ostali.

Mesto vsacega družega naznanila.

Broj 2418 pol
1896

Zakup.

Podpisano poglavarsvo občine hoče dati potom javne dražbe **dné 28. decembra 1896 ob 10. uri dopoludne** v prostorih svojega urada svojo

občinsko hišo

na tri leta v zakup.

Zakup se pričenja z dnem 1. januvarja 1897.

Izklicna cena je 600 goldinarjev na leto.

Vsek dražitelj mora pred dražbo pri občinskem poglavarsvu položiti kot jamščino 10% od izklicne cene.

Natančnejši pogoji se izvedo pri podpisanim poglavarsvom ob uradnih urah.

Poglavarstvo občine v Marija Bistrici (Hrvatsko)

5. decembra 1896.

Načelnik: Svak.

Tužnega srca javljamo vsemi sorodnikom, prijateljem in znancem, da je iskreno ljubljeni soprog, oziroma oče, brat, svak in stric, blagorodni gospod

dr. Friderik Babnik

odvetnik v Celju

danes dné 6. t. m., po dolgi, mučni bolezni, previden s sv. zakramenti za umirajoče, v 51. letu svoje starosti, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega bode v torek dné 8. t. m. ob 3. uri popoludne in hiše žalosti v Karolinski ulici št. 3, na tukajšnjem okoliško pokopališču.

Sveta maša zadužnica brala se bode v sredo, dné 9. t. m., ob 9. uru zjutraj, v tukajšnji farni cerkvi.

Celje, dné 6. decembra 1896.

Alica Babnik roj. Dominkuš

sopoga.

Miroslav Babnik Matilda Babnik

otroka. (3342)

Postranski zaslužek

150—200 gld. mesečno za osobe vseh poklicnih vrst, ki se hotē pečati s prodajo zakonito dovoljenih sreček.

— Ponudbe na „Hauptstädtische Wechselstuben-Gesellschaft Adler & Comp., Budapest“ (3060-20)

Ustanovljena 1. 1874.

Veliki krah!

New-Jork in London nista prizana niti evropski celini ter je bila velika tovarna srebrnine prisiljena, oddati vso svojo zalogu proti majhnemu plačilu delavnih močij. Pooblaščen sem izvršiti ta nalog. Pošiljam torej vsakomur sledče predmete le proti temu, da se mi povrne gld. 6.60, in sicer:

- 6 komadov najfinješih namiznih nožev s pristno angleško klinjo;
- 6 komadov amer. patent-srebrnih vilic iz jednega komada;
- 6 komadov amer. patent-srebrnih jedilnih žlic;
- 12 komadov amer. patent-srebrnih kavnih žlic;
- 1 komad amer. patent-srebrna zajemalnica za juho;
- 1 komad amer. patent-srebrna zajemalnica za mleko;
- 2 komada amer. patent-srebrnih kupic za jajca;
- 6 komadov angleških Viktorija-čašic za podklado;
- 2 komada efektnih namiznih srečnikov;
- 1 komad edilnik za čaj;
- 1 komad najfinješa sipalnica za sladkor.

44 komadov vkupe samo gld. 6.60.

Vseh teh 44 predmetov je poprej stalo gld. 40.— ter je moč sedaj dobiti po tej minimalni ceni gld. 6.60. Američanski patent-srebro je ven in ven bela kovina, ki obdrži bojo srebra 25 let, za kar se garantuje. V najboljši dokaz, da da-le ta inserat ne temelji na

nikakšni slepariji

zavezujem se s tem javno, vsakemu, kateremu ne bi bilo blago povšeč, povrniti brez zadržka znesek in naj nikedor ne zamudi ugodne prilike, da si omisli to krasno garnituro, ki je posebno prikladna kot

prekrasno božično in novoletno darilo

in kot darilo za svatbe in druge prilike, kakor tudi za vsako boljše gospodarstvo.

Dobiva se jedino le v

A. HIRSCHBERG-a

glavni agenturi združenih ameriških tovarn patent-srebra na Dunaju, II., Rembrandtstr. 19 v. — Telefon št. 7114. Pošilja se v provincijo proti povzetju ali če se znesek naprej vpošlje.

Čistilni prašek za njo 10 kr.

Pristno le z zraven natisnjeno varstveno znamko (združna kovina).

Izvleček iz pojavljalnih pisem:

Pilis, dné 24. avgusta 1896 (peštanski komitet). Vaše blagorodje! Z garnituro sem jako zadovoljen. Prosim, pošljite tri take garniture mojej svakinji, grofincu Nyary roj. pl. Somogyi v Szunto. Baron Julij Nyary.

Acú Weseli pri Solni, na Moravskem.

Z doslanjo pošiljatijo sem bila popolnoma zadovoljna in prosim doslati mi še jedno tako.

Frančiška Wolmann,

(3 69—6)

Bilježnik: Toria.

Lekarna „Pri Mariji Pomagaj“ M. Leustek

Ljubljana, Reseljeva cesta št. 1, zraven mesarskega mosta priporoča ob sedanjem času za jemanje najbolj pripravno pristno čisto in sveže

Doršovo Med. ribje olje

ugodnega okusa, lahko prebavljivo; malga steklenica 50 kr., večja 1 gld.

Nadalje zaradi svojega izbornega učinka znano

tanno-chinin tinkturo za lase

katera okrepuje lasišče in preprečuje izpadanje las.

Cena steklenici z rabilnim navodom 50 kr.

Zaloga vseh poskušenih domačih zdravil, katera se priporočajo po raznih časopisih in cenikih. Med. Cognac,

malaga, rum i. t. d. (3280—6)

Razpošilja po pošti vsak dan 2krat.

Izvod iz voznega reda</h

2 meblovani sobi

prav lični, prestorni in svetli, s posebnim vhodom, na ulico, se takoj oddasti v Florijanskih ulicah št. 3, nasproti reduti. (3341-1)

Krepak in priden
Učenec (3333-3)

se vzprejme takoj v prodajalnico z železnim in špercijskim blagom Jos. Span-a v Domžalah.

F. Cassermann

krojač za civilne obleke in raznovrstne uradniške uniforme in poverjeni zalagatelj c. kr. unif. blagajnice drž. železnic uradnikov

v Ljubljani, Šelenburgove ulice št. 4

se priporoča slav. občinstvu za izdelovanje civilnih oblek po najnovejši fagoni in najpovoljnješih cenah. Angleško, francosko in tuzemsko robo ima na skladu.

Nepremičljive haveloke

izdeluje po najnižji, brezkonkurenčni ceni. — Gospodom uradnikom se priporoča za izdelavanje vsakovrstnih uniform ter preskrbuje vse zraven spadajoče predmete, kakor sablje, meče, klobuke za parado itd. (2191-36)

Važno! Važno!

Za vsako rodbino primerna

božična darila

po znižanih cenah

priporoča

K. RECKNAGEL

Mestni trg št. 24. (3318-3)

Kožuhovina v največji izberi.

Hocete li dobiti lepo polt?

Rabite le jedino v svoji vrsti patentirani, popolnoma neškodljivi

„KILERON“

avstrijski patent štev. 46/3119.

(3120-8)

Naredi blesteče belo, baržunasto mehko in mladeniško svežo polt, odpravi pege in

mozolje, osepnične luknjice in vse kožne nečistote po kateremkoli licilu.

Cena steklenici z navodilom za rabo 60 kr. a. v.

Dobiva se po vseh lekarnah, drogerijah in parfumerijah, kakor tudi naravnost za 25 kr. več, ako se vpošte naprej znesek.

Izdelovanje patentovanega „Klerona“ pri

Josipini Šíp v Táboru, Palackyjeva ulica.

Ponaredbe se zakonsitim potom proganjajo.

Za Božič in za Novo leto

(3346-1)

priporočam

po izrednih cenah

nastopno blago, katero, v bogati izberi na skladu,

po najnižjih cenah ustreza vsem zahtevam gledé solidnosti in gledé nizkih cen.

Veliko blaga za ženske obleke, sukno za moške in deške obleke modne, pikétne in kitične barhante

platneno blago, le renomirane izdelke

preproge, namizne prte, posteljne in flanelne odeje.

Z velespoštojanjem

J. GROBELNIK, Ljubljana

(poprej W. Sattner)

le na Mestnem trgu 20.

Vzoreci na zahtevanje brezplačno in franko.

7 tamburic s strojem.

Kje? pove upravnštvo „Slov. Naroda“. (3333)

Prodaja vina.

Imam na prodaj okoli 300 hektolitrov belega in črnega vina. Cene zmerne, postrežba točna. Za prstnost vina se jamči. Mali vzoreci se ne pošiljajo.

(3257-7)

A. M. Pujmann, Dignano, Istra.

Vsega zdravilstva

DR. BELA STUHEC

operator c. kr. vseučiliščne klinike za porodništvo in ženske bolezni v Gradcu, praktični in zobni zdravniki ordinuje

(3320-3)

v Ptuju

Florijanski trg št. 1, I. nadstropje.

Razglas.

Visoka c. kr. deželna vlada za Kranjsko v Ljubljani je z razpisom z dne 18 novembra letos, št. 17 620, v sporazumu s c. kr. deželnim finančnim ravnateljstvom mestni občini ljubljanski dovolila, da sme v dobi od 1. januarja 1897. do 31. decembra 1899. na Trnovskem pristanu od stavbinskega gradiva in drugega blaga, ki se pripelje v čolnih po Ljubljanci in potem razvozi po mestu, pobirati tlakovino po 4 kr. od vsake vprežene in po 2 kr. od vsake gnane živine.

To se razglaša z dostavkom, da se bode ta tlakovina od 1. januarja 1897. do 31. decembra 1899. leta pobirala na Trnovskem pristanu, da se bodo pa pri tem ozir jemalo na postavna oproščenja.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane
dné 30. novembra 1896.

Zavod za posredovanje o nakupu in prodaji posestev in za pridobitev posojil

Pavla Simon-a v Mariboru n. d.

Naznanjam pridobitev dotične koncesije in se p. n. občinstvu priporočam za izpeljatev nakupa in prodaje posestev vsake vrste, za pridobitev posojil pri denarnih zavodih in privatnih osebah po nizkih odstotkih in za uredbo in cenitev velikih in malih posestev proti primerno nizki proviziji.

Z najodličnejšim spoštovanjem

Pavel Simon

bivši grajski nadzornik in zapriseženi izvedenec v gozdarstvu in poljedelstvu.

!Po tako nizki ceni!

!Po tako nizki ceni!